

kis részletében állandónak tekinteni, hogyha annak épsége felett saját hatáskörükben a magyar erdészek is éber figyelemmel őrködnek, a mi az erdészeti feladatok mellett minden arra illetékes magyar erdésznek hazafias kötelességét is kell, hogy képezze.

Történelmi adatokkal kezdettem e tanulmányt, azzal is fogom befejezni. Nem is említve azt, hogy Nagy Lajos alatt hová terjedt Magyarország határa, de ha csak Mátyás király korára tekintünk is vissza, meggyőződhetünk, hogy Szeben, Hunyad és Krassó-Szörény vármegyék határa mellett az Olt és Duna közének az a része, a mely ma Romániához tartozik, akkor «Szörényi bántság» neve alatt Magyarországnak képezte a kiegészítő részét egészen a XV. század végéig. Azután is több ízben tartozott ide még ez a rész, de végre a szisztovai békekötés alkalmával az 1791. évben Magyarország déli és délkeleti területe a Szent István király korabeli állapotnak megfelelően a mai határok közé szorulván vissza, az egykori Szörényi bántság Törökországba, idővel pedig a jelenlegi Románia területébe olvadt be. Ezért megy el ma az országos határvonal ott, a hol azt a tényleges állapotnak megfelelően a hivatalos adatok alapján jeleztem.

L a p s z e m l e.

Az 1898. évi tölgyfaeladások Szlavóniában. A „Šumarski list“ nevű horvát erdészeti szaklap nyomán a szlavóniai 1898. évi tölgyfaeladásokat illetőleg igen érdekes adatokat közölhetek.

A kinestári, vagyonközségi, továbbá a beruházási-alap részére kihasított szlavóniai tölgyesekben, ugyszintén egyes magánerdők s autonom birtokjogi tölgyerdőkben az 1898. év folyamán árverésre került összesen 5 millió frton felüli értékkel biró tölgyfamennyiség

s tényleg eladatott mintegy 4.200,000 frt értékű tölgy. Ha ehhez még hozzávesszük, hogy egyes iparvállalatok, nevezetesen fűrészek szerződésileg le vannak kötelezve évente mintegy 800,000 forint értékű tölgyfa vételére, úgy a múlt évben eladott szlavóniai tölgyfahozam értékét 5 millió frtra tehetjük. Ez mindenesetre meglepően kedvező eredmény, különösen, ha tekintetbe vesszük, hogy a Continentale Holzzeitung az őszi nagy tölgyfaárverések előtt látszólag jóakarattal ajánlotta a különböző tölgyfaárak egységárának leszállítását, jósolgatva ellenkező esetre, hogy a vágások nagyrésze aligha lesz eladva. Valószínűnek látszik, hogy a Continentale Holzzeitung e jósolgatása nem történt minden czélzatosság nélkül s lehet, hogy a cikk sugalmazója egy kis árengedésnek nem is lett volna oly nagy ellenzője; azonban a mint az elért eredmény mutatja, a jósolgatás egyelőre korai volt. Tekintetbe véve, hogy Amerika dongákkal a német piacot elárasztotta és a francia fapiaczokra is évről-évre nagyobb mennyiségű dongát hoz, míg a mi dongakivitelünk a francia piacokra az 1897. évben a párisi osztrák-magyar kereskedelmi kamara 1897. évi jelentése szerint 244 millió *kg.*-mal csökkent, arra a következtetésre jutunk, hogy a tölgyárúnál ezidőszerént nem a donga játssza a főszerepet, hanem a fűrészáru s csakis ez utóbbi körülménynek köszönhetjük az ez évi tölgyerdő-eladásoknál elért feltűnően kedvező eredményt. Attól, hogy a fűrészáruban való tultermelés folytán a következő években a tölgyerdők eladásában esetleg hanyatlás állhat be, sajnos, többé már nem igen nagy okunk van félni, mert ha ez be is következne, 10—12 év múlva úgy sem lesz már a híres szlavóniai tölgyesekből s tölgyóriásokból még csak mutatónak való sem.

Összehasonlítva az 1897. évi tölgyfaeladásokat az 1898. évivel, a következő eredményeket kapjuk:

Az 1897. évben a volt szlapon határörvidék tölgyeseiben az eladott tölgyek átlagos műfatömege $4\cdot02\ m^3$ volt, törzsenkint egy m^3 tölgyműfa átlagos ára 15·16 frt, egy tölgy átlagos ára 60·94 frt.

A különböző főbb eladásoknál az átlagos ár-maximum m^3 -enkint 16 frt 57 kr., törzsenkint pedig 64 frt volt; az átlagos ár-minimum pedig m^3 -enkint 14 frt 56 kr. s törzsenkint 57 frt.

Az 1898. évben az eladott tölgyek átlagos műfatömege $3\cdot91\ m^3$,

egy $m.^3$ müfa átlagos ára nagyban 15·80 frt, egy törzs átlagos ára pedig 62 frt 26 kr.

Az átlagos ár-maximum $m.^3$ -enkint 17·10 frt s törzsenkint 70·20 frt; az átlagos ár-minimum pedig $m.^3$ -enkint 14 frt 10 kr. s törzsenkint 48·60 forint. (Közli: *Pászthy F.*)

A bükkfa villámentességéről a „Meteorologische Zeitschrift“ 1899. évi márcziusi füzete a következőket közli. *Prohaszka* Károly gráci tanárnak a zivatarokról és jégesőkről szóló 1897. évi jelentése szerint Stájerországban, Karinthiában és Felső-Krajnában fákba 191 esetben csapott le a villám. 163 esetben a fa nemét is meg lehetett állapítani.

Becsapott :

Luczfenyőbe	28-szor	Égerbe	1-szer
Jegenyefenyőbe	6-szor	Juharba	1-szer
Erdei és feketefenyőbe	8-szor	Bodzába	1-szer
Vörösfenyőbe	34-szer	Vadgesztenyébe	1-szer
Tölgyfába	22-szer	Szelid „	5-ször
Bükkbe	—	Diófába	4-szer
Nyírfába	1-szer	Almafába	4-szer
Nyárfába	16-szor	Körtefába	16-szor
Hársba	3-szor	Cseresznyébe	7-szer
Körisfába	2-szer	Szilvafába	1-szer
Szilfába	1-szer	Szöllőtőbe	1-szer

Stájerországban s a szomszéd tartományokban a luczfenyő az összes erdőterület 50⁰/o-át, a vörösfenyő pedig 8⁰/o-át borítja. Ezekkel szemben a kisebb %o-ban előforduló tölgy-, nyár- és körtefát az adatok a villámcsapásnak rendkívül kitetteknek tüntetik fel. A *bükk* e megfigyelés szerént is egészen *megkímélve maradt*. A villámnak száraz ágak iránti, nem egészen érthető előszeretete — melyre Dr. *Jonescu* „Ueber die Ursache der Blitzschläge in Bäume“ czimű munkájában rámutat — a megfigyelés területén is tényleg bebizonyosodott. Május 25.-én a stájerországi *Wundschuh*-ban a villám egy elcsenevészett tölgybe ütött, mely két, körülbelül $\frac{1}{3}$ -részszel magasabb luczfenyő között állott. Egy másik villám ugyanott olyan körtefába csapott, mely két — egészen új villámhárítóval felszerelt — ház mellett állott. Hét jelentés arról szól, hogy a villám fákról épületekre ugrott át.

Ami különben a bükk villámmentességét illeti, erre már Dr. *Jonescu* fent idézett s a Természettudományi Közlöny 1896. évf. 486. lapján kivonatossan ismertetett czikke utal annak közlésével, hogy elektromos szikráknak különböző fanemü, de egyenlő nagyságu páczikákon való átesapatása útján olyan sorozatot kapott, melynek legutolsó tagját, mint legrosszabb vezetőt, a bükk képezi.

Tényleg eddig sem 15 évi külső szolgálatom ideje alatt nem láttam villámsujtotta bükköt, sem ilyenről sehol semmit sem olvastam.

A villámsujtotta fák statisztikáját kétségkívül igen érdekes volna hazánkban megállapítani, a mi pedig a m. kir. állami erdőhivatalok és erdőgondnokságok felállítása után már csakugyan egészen könnyen mehetne, azt is figyelembe véve, hogy immármeg van nekünk is a kísérleti állomásunk, mely a statisztikai adatok gyűjtésére az ösztönzést, valamint az utmutatást megadhatná s a gyűjtött adatokat a tudományosság és a gyakorlati felhasználás számára feldolgozhatná s közzétehetné.

(Közli: *Gabnay F.*)

Különfélék.

Különleges erdőrongálások. Azt hiszem, nem tévedek tapasztalásból merített meggyőződésemben, hogy minden vidéknek megvan a maga különleges erdőkára, mely az egyes vidékek népének szokásai, életmódja, háziipara és műveltségi foka szerint változik. Eltekintve attól az erdőrongálástól, melylyel — sajnos — általában minden fenyves és bükkös erdőben találkozunk, s melyet rendszeren «zsindey-kóstolásnak» szoktunk nevezni és melylyel rendszerint a törzseknek műfára lagalkalmasabb részét teszik többé-kevésbé tönkre: ez alkalommal különösen olyan erdőrongálásokról kívánok röviden szólni, melyek egyes vidékekre nézve jellemzők.

Az orsovai erdőhivatal kerületében lévő ohaba-bisztrai